

European Forum for Victim Services:

JULKILAUSUMA RIKOSUHRIN YKSITYISYYDEN SUOJELEMISEKSI

Seuraava on suomennettu osa rikosuhriyön Eurooppalaisen kattojärjestön European Forum for Victim Services 1997 antamasta julkilausumasta rikosuhrien sosiaalisiksi oikeuksiksi jonka johtavia periaatteita ovat:

- Demokraattisten yhteiskuntien velvollisuus on lievittää rikoksen vaikutuksia, myös kielteisiä seuraamuksia, joita uhriksi joutumisella voi olla ihmisen koko elämään
- Uhreja on tuettava heidän ongelmiansa koko laajuuden ymmärtävällä tavalla
- Kaikilla rikosuhreilla on oikeus pyytää suojelua yksityisyydelleen, fyysiselle turvallisuudelleen ja henkisellevä hyvinvoinnilleen

RIKOSUHRIN YKSITYISYYDEN SUOJELU

1. Uhria, ja hänen läheisiään on suojeltava yksityisyyden loukkauksilta. Tämä suoja on erittäin tärkeää välittömästi rikoksen jälkeen, jolloin kaikki asianosaiset saattavat olla järkyttyneessä mielentilassa.

Virheellisen, epätarkan tai puutteellisen tiedon julkaiseminen voi pahentaa uhrin tilannetta vaikuttaen hänen henkiseen hyvinvointiinsa sekä fyysiseen turvallisuuteensa.

Jotkut uhrit saattavat hakea median huomiota saadakseen julkista tunnustusta kokemukselleen. Rikosuhrille tulee kertoa, että mediassa esiintyminen voi aiheuttaa hänelle ja hänen läheisilleen riskejä. Vaarana on, että heidän yksityisyyttään loukataan ja he menettävät nimettömyytensä. Uhrilla, jonka henkilöllisyys on paljastunut, on vaarana mahdolliset kostotoimenpiteet. Lisäksi vaarana on rikoksen yksityiskohtien yksinkertaistaminen tavalla, joka tekee uhrista stereotyyppin tai että, julkisuudesta seuraa rikoksen matkiminen.

2. Uhreja ja heidän läheisiään tulee suojella fyysiseltä ja psyykkiseltä painostukselta, jota media voi käyttää tietoja tai valokuvia saadakseen.

Median ei tulisi julkistaa uhrin henkilöllisyyttä, varsinkaan jos tämä on kuollut tai vakavasti loukkaantunut, ennen kuin poliisi tai muun viranomaisen on henkilökohtaisesti kertonut siitä uhrin läheisille. Jotkut rikosuhrit tai surevat läheiset haluavat puhua median kanssa. Jos he eivät halua, ei uhrin nimeä tulisi paljastaa. Kertomatta olisi jätettävä myös yksityiskohdat, joiden perusteella uhri voidaan tunnistaa.

Toimittajien ei tulisi kertoa yksityiskohtia uhrin kokemasta väkivallasta sellaisissakaan tapauksissa, joista keskustellaan julkisuudessa, tarkistamatta ensin asiaa uhrilta itseltään tai ainakaan ilmoittamatta tietolähdettään.

Median tulisi raportoida oikeudenkäyntejä tasapuolisesti ja puolueettomasti ja huolehtia siitä, ettei kenenkään asianosaisen lausuntoa korosteta suhteettomasti.

Jos rikoksesta ja sen seuraamuksista on julkaistu epätarkkoja tai virheellisiä tietoja, tulee uhrilla olla oikeus korjata tällaiset itseään koskevat tiedot.

Tiedotusvälineiden, jotka aikovat käsitellä rikoksia, myös menneisyydessä tapahtuneita, tulee saada uhrin tai hänen läheistensä suostumus etukäteen.

3. Rikosuhrien kanssa tekemisissä olevien yksityisten ja julkisten laitosten tulee huolehtia siitä, että heidän palvelunsa ja arkistointijärjestelmänsä ovat luottamukselliset.

Julkisissa rakennuksissa, esimerkiksi poliisiasemilla, oikeustaloissa ja sairaaloissa, tulee vastuullisten henkilöiden olla tietoisia uhrin yksityisyyden loukkaamisvaarasta ja huolehtia siitä, että sisään- ja uloskäynnit ovat mahdollisimman turvallisia.

Toimittajien ja valokuvaajien pääsystä sairaaloiden ei-julkisiin tiloihin tulisi sopia erityisesti lääkintäviranomaisten ja uhrin kanssa.

4. Medialla on tärkeä tehtävä kasvattajana. Sitä tulisi rohkaista käyttämään asemaansa ehkäisemään uhrin syyllistäminen.

**RIKOSUHRI
PÄIVYSTYS**

Jyväskylässä 26.2.1999

Rikosuhripäivystys edustaa European Forum for Victim Services -järjestössä Suomea ja Suomessa tehtävää rikosuhrityötä.